

Programa AVANCEM: Ensenyament i Aprenentatge integrat de les llengües

Introducció

El programa d'innovació del Departament d'Educació i Formació Professional *AVANCEM: Ensenyament i Aprenentatge integrat de les llengües* té com a finalitat dotar l'alumnat d'una competència plurilingüe sòlida que afavoreixi el seu creixement acadèmic i posterior inserció laboral. D'altra banda, fomenta un ensenyament de les llengües competencial, que parteixi del consens i la cooperació entre el professorat de llengua i que promogui el disseny de projectes d'aula en què participen diverses llengües.

La durada del programa és de tres cursos escolars i, durant els dos primers, un mínim del 80% dels docents de llengua de cada centre rep formació en tractament integrat de llengües (TIL). Aquesta formació en centre promou l'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de les llengües, aplicable a situacions d'aprenentatge en què coexisteixen diferents llengües. A més, els centres també reben assessorament per a la implementació del programa, el disseny d'un pla d'acció i l'elaboració d'una memòria final.

Objectius

Els objectius generals del programa s'adrecen a promoure l'aplicació a l'aula de pràctiques que facilitin un aprenentatge de les llengües competencial i integrador; a fomentar el consens metodològic entre els docents i a promoure el disseny i implementació de projectes d'aula en què participen diverses llengües. A través de l'AVANCEM, també es vol oferir pautes per a l'organització educativa i el disseny curricular, reforçar el treball cooperatiu entre els docents de llengües i promoure l'intercanvi de bones pràctiques entre els centres participants.

D'acord amb els diferents col·lectius a qui s'adreça, els objectius específics de l'AVANCEM són els següents:

Alumnat

- Millorar la competència comunicativa a través d'un ensenyament integrat de les llengües
- Desvetllar la consciència plurilingüe dels aprenents per promoure valors democràtics (tolerància, respecte a la diferència...)
- Adquirir estratègies d'intercomprensió i de transferència lingüística

- Fomentar el treball cooperatiu i per projectes
- Adquirir estratègies per a l'aprenentatge autònom (aprendre a aprendre)
- Desenvolupar competències clau per al s. XXI (bàsiques, del pensament i actitudinals o personals)

Professorat

- Planificar conjuntament els objectius, els continguts i els criteris d'avaluació de les diferents llengües
- Incorporar en la docència estratègies per al tractament integrat de les llengües
- Adquirir coneixement i estratègies per al disseny i la implementació de situacions d'aprenentatge competencials i de projectes de comunicació integrats
- Reforçar el treball cooperatiu

Equips directius

- Facilitar la cooperació docent, especialment entre el professorat de llengües, per tal d'afavorir la cohesió dins d'un mateix curs (o nivell), cicle, i també entre les diferents etapes educatives
- Incentivar la creació d'estructures organitzatives que facilitin el treball cooperatiu del professorat de l'àmbit lingüístic
- Afavorir la implicació de la comunitat educativa en el projecte lingüístic plurilingüe del centre
- Intercanviar experiències i bones pràctiques amb altres centres

L'impacte esperat del programa en els centres

El programa AVANCEM impulsa la transformació dels centres educatius participants a tres àmbits: pedagògic, col·laboratiu i organitzatiu. En l'àmbit pedagògic, promou un canvi en la manera d'ensenyar i aprendre les llengües mitjançant un enfocament competencial i comunicatiu que es concreta en la implementació de projectes de comunicació integrats. En l'àmbit col·laboratiu, fomenta la cooperació i propicia un alt grau de coordinació entre els docents de les diferents àrees lingüístiques, que codissenyen els projectes i els implementen incorporant pràctiques com la codocència. En aquest procés, el centre configura un grup impulsor que elabora un pla d'acció i facilita els canvis organitzatius necessaris per fer possibles aquestes transformacions. Finalment, en l'àmbit organitzatiu, afavoreix el trencament de barreres entre departaments i la programació conjunta del treball de llengües a partir de gèneres textuais.

Aquest procés es tradueix en una evolució progressiva entre el primer i el segon any d'assessorament, tant en la complexitat didàctica de les propostes d'aula com en els nivells de coordinació docent i en les dinàmiques d'organització del centre. El programa AVANCEM

transforma l'ensenyament i l'aprenentatge tant del català i del castellà com de les llengües estrangeres que s'ofereixen als centres.

Estructura del programa

El programa AVANCEM té una durada de tres cursos acadèmics i ofereix, d'una banda, assessorament al grup impulsor i, d'altra banda, formació adreçada a un mínim del 80% del professorat de llengua del centre. També hi poden participar docents d'àrees i matèries no lingüístiques. En el cas de primària, la formació està pensada per als docents de segon i tercer cicle. El coordinador lingüístic també participa en aquesta formació. En l'assessorament del grup impulsor hi participen el director del centre (o membre de l'equip directiu en qui delegui), el coordinador lingüístic i un representant dels docents per a cadascuna de les llengües que s'imparteixen al centre.

Primer any

Durant el primer any, els centres reben un assessorament de 15 hores per al grup impulsor i una formació metodològica de 45 hores per a tots els docents que participen en el programa.

Assessorament del grup impulsor

L'objectiu de l'assessorament al grup impulsor és ajudar el centre a fer una diagnosi lingüística, dissenyar el pla d'acció i facilitar els instruments per al seguiment, l'avaluació i la millora del projecte del centre.

Aquesta taula mostra les sessions que es duran a terme al llarg del curs.

Sessions	Títol de les sessions
Sessió 1	Coneguem-nos: visió compartida de centre
Sessió 2	Diagnosi
Sessió 3	Fem camí: necessitats i recursos
Sessió 4	Pla d'acció I
Sessió 5	Pla d'acció II
Sessió 6	Mirem endavant

La seqüència de sessions reflecteix el procés de l'equip impulsor, des de la construcció d'una visió compartida pel que fa al plurilingüisme i el treball de llengües, fins a la concreció d'un pla d'acció per a la transformació del centre. El recorregut s'inicia amb una diagnosi lingüística del centre que permet identificar necessitats i fortaleses, i avança cap a la

priorització d'actuacions i l'optimització dels recursos disponibles. A partir d'aquesta anàlisi, es dediquen dues sessions a dissenyar un pla d'acció i, finalment, es fa una valoració del curs i s'acorda com es planificarà el segon any.

Formació metodològica

L'objectiu de la formació metodològica és dotar els docents d'estratègies del tractament integrat de les llengües que els ajudi a iniciar la planificació conjunta dels projectes.

Aquesta formació consisteix en una acció de formació en centre de 45 hores. A continuació, s'especifica la distribució de les sessions:

Sessions	Títol de les sessions
Sessió 1	Introducció al Plurilingüisme. Què és TIL?
Sessió 2	Treball per tasques
Sessió 3	El TILC i les Funcions Cognitives del Discurs (FCD)
Sessió 4	Lectura i oralitat: activitats de llengua
Sessió 5	Espectura i oralitat: activitats de llengua
Sessió 6	Oralitat: activitats de llengua
Sessió 7	El transllenguatge
Sessió 8	Anàlisi d'un projecte de comunicació integrat I (PCI-I)
Sessió 9	Disseny dels PCI-I
Sessió 10	Disseny dels PCI-I
Sessió 11	Disseny dels PCI-I
	Implementació dels PCI-I i recollida d'evidències
Sessió 12	Compartim els projectes

Com es pot observar, la seqüència de sessions configura un itinerari formatiu que combina fonamentació teòrica i aplicació pràctica. S'inicia amb la conceptualització del plurilingüisme i del tractament integrat de llengües, i continua amb el treball per tasques com a marc per al desenvolupament competencial. Les sessions centrades en la lectura, l'espectura i l'oralitat aprofundeixen en un conjunt d'estratègies que són necessàries per dissenyar activitats per al desenvolupament integrat de les habilitats lingüístiques. Les sessions sobre el transllenguatge i sobre el tractament integrat de llengua i contingut (TILC) amplien la mirada

cap a propostes metodològiques que fomenten la reflexió metalingüística i la millora simultània de la competència comunicativa de l'alumnat.

Posteriorment, la formació es focalitza en l'anàlisi i el disseny de projectes de comunicació integrats (PCI-I), amb diverses sessions dedicades a la seva planificació i concreció col·laborativa i guiada. A continuació, els projectes es duen a terme a l'aula, fet que permet contrastar-ne l'aplicació real i recollir evidències per a la reflexió. Finalment, el procés culmina amb un espai de posada en comú dels projectes implementats, que reforça el treball cooperatiu i consolida els aprenentatges assolits al llarg de la formació.

Les sessions de l'assessorament per al grup impulsor i la formació metodològica s'entrellaçaran al llarg del curs acadèmic.

El producte final consisteix en l'elaboració de projectes de comunicació integrats de primer any o PCI-I, que cada equip docent del centre elabora de forma col·laborativa. Aquests projectes es programen conjuntament entre els docents de totes les llengües i, si escau, d'altres àrees o matèries. Tenen com a eix comú un tema i un tipus de text que es concreta en un gènere textual per a cada llengua. Els docents planifiquen conjuntament un projecte que consta de situacions d'aprenentatge en cadascuna de les llengües i que culmina amb un producte final comú.

Segon any

Al llarg del segon any, els centres tornaran a rebre un assessorament de 15 hores per al grup impulsor i una formació metodològica de 45 hores per a tots els docents que participen en el programa.

Assessorament del grup impulsor

La taula següent mostra les sessions corresponents a l'assessorament del grup impulsor:

Sessions	Títol de les sessions
Sessió 1	Anàlisi del PCI-II implementat
Sessió 2	Creació dels instruments de valoració dels PCI
Sessió 3	Aplicació dels instruments de valoració dels PCI
Sessió 4	Revisió del pla d'acció
Sessió 5	Actualització del pla d'acció
Sessió 6	Valoració de la participació en l'AVANCEM

A l'inici de curs, el centre implementa un PCI-II proporcionat pel programa a finals del curs anterior. Aquesta implementació té com a finalitat oferir un model de referència que permeti al grup docent comprendre en profunditat l'estructura i els elements clau d'un PCI-II. Per aquest motiu, la primera sessió es dedica a l'anàlisi del PCI-II implementat, identificant-ne fortaleeses i dificultats a partir de l'experiència real d'aula. A partir d'aquesta anàlisi, el treball del grup impulsor se centra en la creació i aplicació d'instruments de valoració dels PCI, amb la finalitat d'establir criteris compartits de qualitat i assegurar la coherència dels PCI amb la planificació lingüística del centre. Les sessions posteriors es dediquen a la revisió i actualització del pla d'acció del centre, incorporant els aprenentatges derivats del procés d'implementació i anàlisi. Finalment, el recorregut culmina amb una valoració global de la participació en el programa, orientada a consolidar els avenços assolits, així com amb la projecció de la sostenibilitat i la millora contínua del projecte en el centre.

Formació metodològica

A continuació, s'especifiquen les sessions que l'equip docent durà a terme per a la formació metodològica.

Sessions	Títol de les sessions
Sessió 1	La codocència
Sessió 2	El treball cooperatiu
Sessió 3	La retroacció escrita i oral
Sessió 4	Valoració de la implementació del PCI-II
Sessió 5	Lectura, escriptura i oralitat: activitats d'aprofundiment
Sessió 6	El treball basat en projectes I
Sessió 7	El treball basat en projectes II
Sessió 8	Primer esborrany del PCI-II
Sessió 9	Disseny dels PCI-II
Sessió 10	Disseny dels PCI-II
Sessió 11	Disseny dels PCI-II
	Implementació dels PCI-II i recollida d'evidències
Sessió 12	Compartim els projectes

Com es pot observar, al llarg del segon any s'aprofundeix en els conceptes tractats durant el primer, i s'amplien els continguts per elaborar un PCI-II. Les primeres sessions tracten

estratègies clau per a la millora de la pràctica d'aula —com la codocència, el treball cooperatiu i la retroacció escrita i oral—, que reforcen els fonaments metodològics necessaris per al desenvolupament de projectes integrats. Posteriorment, es fa una valoració de la implementació del PCI-II com a punt de partida per a la reflexió pedagògica. Les sessions següents es dediquen al treball basat en projectes i al disseny progressiu del mateix PCI-II, que culmina amb la seva implementació a l'aula i la recollida d'evidències. Finalment, la formació es tanca amb un espai de posada en comú dels projectes desenvolupats.

El producte final consisteix en l'elaboració de projectes de comunicació integrats anomenats PCI-II o PCI plurilingües. Aquests projectes es programen conjuntament entre els docents de totes les llengües i, si escau, d'altres àrees o matèries. Es codissenya una única situació d'aprenentatge en què participen totes les llengües de forma coherent i planificada, que culmina amb un sol producte final comunicatiu i plurilingüe.

Tercer any

Durant el tercer any, els equips docents han de dissenyar i implementar de manera autònoma nous projectes de comunicació integrats (PCI). Aquests PCI han de seguir l'estructura i característiques dels PCI-II que s'han creat al llarg del segon any.

Certificació

Requisits per superar la formació i obtenir-ne el certificat

La formació inclou dues accions d'assessorament metodològic en centre, de 45 hores cadascuna, i dues més d'assessorament organitzatiu, de 15 hores cadascuna.

Per superar la formació és necessari:

- Assistir al 80% de les sessions presencials
- Lliurar totes les tasques encomanades i obtenir-ne una valoració positiva per part de la persona formadora
- En la formació d'assessorament metodològic, implementar a l'aula els projectes dissenyats i recollir evidències de la implementació
- En l'assessorament organitzatiu, dissenyar, implementar i avaluar el pla d'acció

Requisits per optar a la certificació d'innovació

Per optar al reconeixement de la innovació anual és obligatòria la presentació de la memòria del projecte. Aquesta memòria és un document unificat que s'elabora i es presenta anualment per oferir una visió integrada de l'evolució i dels resultats del programa. Les plantilles que s'han de lliurar cada curs i també adjuntar a les memòries anuals del centre estan disponibles al Portal de centre. A més, el tercer any, cal presentar la memòria

corresponent a aquest curs, juntament amb les memòries dels cursos anteriors, per tal de garantir una avaluació coherent i homogènia al llarg de tota la trajectòria del programa.